

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Notæ In Notas Willelmi Wendrockii Ad Ludovici Montaltii Litteras, Et In Disquisitiones Pauli Irenæi Inustæ

Fabri, Honoré

Coloniæ, 1659

Sectio III. Dissolvuntur argumenta Jesuitarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39536

naturæ repelli potest. Sed quid honorem, quid pudicitiam, quid fortunas dico? tu ne vitam quidem, aggressoris cæde posse defendi, apertè dicis. Ut tuis principiis insistas, hoc tibi tenendum est. Sed malim cum Doctore Angelico, & omnium Doctorum turbâ, secùs sentire. Charitatem obtendis, hominum perditissime: sed fictam; cum animus tuus immortale odium adversùs Jesuitas & Ecclesiam Romanam alat. Hypocrita Charitatem illorum accusas, qui proprium sanguinem ultrò profunderent, ut cordi tuo Deus Charitatem infunderet.

S E C T I O III.

Dissolvuntur argumenta Jesuitarum.

Hic etiam bonam tuam fidem desidero, Wendrocki: sed frustra illud, quo potissimùm cares, à te exigere. Argumenta, quibus Jesuitæ probant, honorem defendi posse, in sectionis titulo promittis*: at deinde non stas promissis. Nam præcipua per fraudem retices. Nempe ex eo naturali principio, quo vim vi repellere licet, injustè scilicet illatam, & in re gravioris momenti; manifestè sequitur, quòd, cum honoris esse possit injusta læsio, eaque gravis, in personâ scilicet gravi & honestâ, omnes jus habent, injustam illam læsionem arcendi ac prohibendi: jus enim quisque suum indemne servare potest; alioquin jus revera non esset. Deinde non modò vitam, quam quis injustè attentat, verùm etiam alia ad vitam honestè ducendam necessaria justè defendere possunt. Quis autem neget, honorem, verùm scilicet, ad hunc finem necessarium esse? cum fieri non possit, ut vir honestus, qui honore omni excidit, honestè vivat. Sed ne quidem illud solvis, quòd

* Pag. 384.

* refel-

refellendum suscepisti. Adducis *crudelem* illum *Syllogifismum*; * sic enim vocas. Carior honos, quam corporis salus; at pro salute corporis, licet hominem occidere, ergo etiam pro honore tuendo. Vocas *Syllogifismum*; at in quâ formâ aut figurâ? ille terminus *carior*, item ille *tuendo*, semel dumtaxat ponitur. Si *Dialecticam* nosse Wilhelme, non aded ineptires. Equidem ad *syllogifismum* reduci potest. Quis hoc neget? at eo modo, quo dicis, *syllogifismus* revera non est. Consule, quæso, tuos *Regio-portuenses*, utrùm novas *syllogifismorum* formas invenerint; quas *Aristoteles*, & qui post eum scripserunt, nescierint. Quid facerem hujusmodi hominibus, quibus solemne est, in omni argumenti genere, per supinam ignorantiam errare, & quod longe pejus est, erroribus pertinaciter adhærere?

Sed hæc levia. videndum restat, quid opponas, & quonam pacto argumentum solvas. Primo loco dicis, dubium esse, utrùm pro vitæ defensione, injustum aggressorem occidere liceat, servatis, ut ajunt, servandis. Nego dubium esse, quia omninò certum. Dicis prætereà, manifestum & constans esse; non licere hominem occidere pro defensione honoris; nec quisquam hæc de re, ut ais, per mille & quingentos annos dubitavit. Nego, id manifestum esse; tuis dictis profectò non stamus, nisi ea luculenter probes. Dico etiam, novam sententiam non esse, sed antiquissimam. Quis enim unquam dubitavit, vitam & necessaria ad vitam honestè ducendam, ac proindè honorem ipsum licitè defendi posse? Patres inquis, hoc prohibent. Cedò loca: ab iis enim illud dumtaxat homicidium prohibetur, quod à vindictâ, odio, malevolentia, levi causâ, ac proindè injustâ, directâ intentione, animo malo proficiscitur. Dubitarunt, inquis, aliqui, utrùm pro defensione vitæ occidere liceat, iiq̃ue mag-

ni & maximi viri. Sed, an majores D. Thomâ? Nullo, inquis, Decreto, illorum opinionem Ecclesia reprobavit. Fortè responsa Pontificum, & Decretales, Ecclesiasticarum Sanctionum loco non habes? fat scio, quid tibi velis. In iis enim à culpâ omni liberatur, qui, cum moderamine inculpatae tutelæ, injustum aggressorem occidit. Tum argumentum, ut ais, melius invertis: non licet, inquis, pro honore tuendo, aliquem occidere; igitur nec pro vitâ. Antecedens, constantissimum Christianæ disciplinæ caput ineptè appellas. Nempè omnes ferè Doctores illud tibi negabunt; ut constat ex iis, quæ suprâ dicta sunt.

Jesuitica, inquis, argumentatio fallaciâ laborat. Ostende paululum. Honor, inquis, quatenus est bonum ejus, qui eo gaudet, nec ad aliorum utilitatem refertur, vitâ ipsâ potior non est, sed exile quid est; de quo gaudere, vanitas est; illudque desiderare, ambitio: quatenus verò ad aliorum utilitatem refertur, ita vitâ potior est, ut vita potius amittenda sit, quàm aliquid admittatur, unde huic honori labes aspergi possit; per crimen, scilicet, vel criminis suspicionem. Egregium sanè Dialecticû! geminum tuæ distinctionis membrum adducis: utrumque vitiosum est. Primum quidem, quia falsum; quia verus honor, etiamsi ad aliorum utilitatem non referatur, magnum bonum est. Sed non miror, illos homines de honore ita sentire, qui honorem suum hactenus prostituerunt, & in perpetuam commutarunt infamiam. Nec honoris studium moderatum, vel ambitioni, vel vanitati tribuendum est. Idem de vitâ facile dicèrem; cujus immoderata cura vitio non caret. Et verò neminem ferè nisi rusticum & sceleratum invenies, qui mortem honestam infami vitæ non præferat; nisi fortè quis, heroicâ virtute, infamiam ultrò pro Christo amplectatur.

Aliud

Aliud quoque distinctionis tuæ membrum vitiosum est: quia ad rem ipsam non applicatur. Vis enim, nullo unquam scelere aut criminis suspicione, honorem illum, qui ad aliorum utilitatem refertur, contaminandum. Rectè: quis hoc negat? Ille Iyonis locus frustra omninò à te adductus. Sed quæso, applica. Fateris, * honorem illum, quatenus ad aliorum utilitatem refertur, vitâ ipsâ potiorem esse. Sed hunc ipsum injustus aggressor impetere potest. Si ergo alia via non suppetit, quâ hujus honoris indemnitati consulam; cum vitam defendere possim, cur honorem vitâ potiorem defendere non liceat? Hoc solvendum erat, mi homo. sed hîc hæsit gutta. difficultatem eludere voluisti. Gregorium citas, qui tristitiam, ex maledicentiâ, & obrectationibus aliorum, proveniente lenire conatur. Quid tum? utinam omnes ejus consiliis acquiescerent! Quasi verò Lessius citatus, ac Iesuitæ omnes, id consilii piè non suggerant; aut quisquam dicat pro simplicibus obrectationibus hominem occidi posse. Licet, inquis, honorem illum defendere, sed non crimine, non homicidio. At si alio modo non possit, ut supponitur; quid ad hoc? Denique vitam defendi posse subnectis, quia Leges & Ecclesia id concedunt. Sed quæso te, an licet, quia Ecclesia permittit? minimè verò: sed Ecclesia declarat, licere; quia reverà licet; licet autem, quia malum non est. D. Thomas, inquis, occidendi propositum prohibuit. Rectè: nempe, ut te defendas, aggressorem injustum occidis. Proponis tibi defensionem; non verò homicidium, nisi per accidens; & habes animum non occidendi, modò aliter defendere te possis. sed nullam hoc difficultas. Si hæc intelligeres, hæc sanè disputare puderet. Cur verò Iesuitis, non verò aliis super
builæ hoc.

hoc litem moves? quasi verò isti & numero & auctoritate Jesuitas non superent. Id charitatis tuæ fuit, & benevolentia; Jesuitis, non verò aliis invidiam conciliare. Odisse tibi satis non erat, nisi plerisque tecum aliis odium illud commune esset. Faxit Deus, ut te vicemque tuam, cujus me miseret, tandem agnoscas: quo reverà fiat, ut ejuratis erroribus, odio deposito, malè gestorum ac perperam dictorum te pœniteat.

Redis statim ad genium, * dicisque, prudentis Theologi esse, etiam pro vitæ defensione, illicitam putare cædem. Vis dicam? quia existimas, hunc actum à Charitate proficisci non posse: omnis verò actio, quæ à Charitate non procedit, inquis, peccatum est. Hæc tua sunt, & Jansenistarum tuorum, somnia. Quod verò iterum dicis, certum esse, pro honore tuendo, injustum aggressorem occidi non posse; eadem facilitate rejicitur, quâ asseritur. Vix enim probabile est, quod tam constanter asseris certum esse. Dico *vix probabile*: cum moraliter certum sit, justam honoris defensionem, contra injustum aggressorem, licitam esse. Quod subnectis, Jesuitarum dogmata eò spectare, ut necem calumniatoribus, maledicis, contumeliosis, falsis testibus, iniquis iudicibus, inferri permittant; falsissimum est. Equidem Bannez quæst. 64. art. 7. Petrus à Navarra lib. 2. cap. 3. num. 391. Cajetanus quæst. 95. art. 8. ad 3. præter alios, quos supra citavi, de falsis testibus & calumniatoribus id concedunt; si fortè ex falsis illis criminationibus, vel mors, vel infamia, vel fortunarum jactura consequi debeat, neque hæc aliter vitari possit. His tamen non obstantibus, Lessius lib. 2. cap. 9. dist. 8. num. 47. expressè negat, hanc sententiam in praxi admittendam esse, Idem num. 78.

* Pag. 387.

P

expressè

expresse dicit, contumeliis per verba, vel signa afficientem licite occidi non posse. Licet enim Petrus à Navarrâ, citatus num. 376. illud concedat; *hæc tamen sententia non est sequenda*, ait Lessius. De alapâ inflictâ, ab eo, qui deinde fugit, supra jam dictum est. Et licet multi auctores pro parte affirmante, à Lessio citentur num. 79. ut Navarrus, Navarra, Henriquez, Jafon, Corduba, Mantius, Penna, Clarus, Cajetanus, D. Antoninus, Mercatus, Victoria; tamen num. 80. aperte dicit, hanc sententiam in praxi non esse facile permittendam. Inter tot Jesuitas, unus Henriquez illam tenet. Pari modo, Lessius num. 82. illam sententiam improbat, quam Navarra & Bannez citati docent: licere scilicet eum occidere, qui falsis criminationibus, apud Judicem, Principem, viros honoratos, nomini alicujus ita detrahit, ut damnum famæ averti non possit, nisi criminator è medio tollatur. Immò idem Lessius num. 55. multis rationibus probat, longè fatius esse, mori, quàm occidere, etiam pro vitæ defensione: & hoc salutare consilium valde commendat, & magni faciendum esse ipse affirmat. Cur ergo Jesuitis tam falsa, & ab eorum sententiis aliena imponis?

Nec est, cur Apologistam arguas *, quòd Montaltium tuum, latronum & sicariorum patronum & advocatum, nec ab re quidem, appellarit. Quis hoc neget? nisi enim justæ defensionis arma & vires illi timerent; quid, amabò, non auderent? quid non attentarent? Nec est, quòd dicas, Montaltium ad patientiam hortatum esse, Apostoli exemplo; *non vos defendentes*, inquit, *charissimi*; immo & Christi, qui alteram maxillam, percutientibus præberi jussit; ac demùm SS. Patrum, præsertim Augustini. Hortare, quantumlibet, per me licet: hortantur & Jesuitæ omnes

* Pag. 383.

omnes tecum. Sed quòd illud sub præcepto imponas ; quis te constituit judicem , vel naturæ legislatorem ? Illud defendere Apostoli , idem est quod ulcisci. Patet ex græco , ut Lessius & alii observarunt. Quid ergo iterùm occinis illud Christi ? Consilium est , non præceptum. Augustinus eo , quem adducis , loco , amorem inimici dumtaxat inculcat. Ad pœnam libri. Quis hoc neget ? quis dicat , ex odio quemquam occidi posse ? Spumam sub finem paragraphi potiùs , quàm atramentum chartis aspergis. Dicis enim , Jesuitas Diaboli partes agere ; consiliis suis animæ vitam innocentibus eripere , improbis verò corporis vitam ; reum ab iis ad æterna mitti supplicia ; innocentem fieri æterni supplicii reum. Garris nebulo , garris. Ubi sunt illa Jesuitarum consilia ? Immò ad patientiam heroicam , & tolerantiam , scriptis , verbis , exemplisque suis omnes hortantur. At contra sanctas naturæ leges , quas impunè violatis , scribere noluerunt : justam , scilicèt , defensionem illicitam esse. Sed multi ad æterna supplicia mittuntur. Paucos dicere debueras. Pauci enim sunt , quos privata auctoritate justus defensor interimat : longè plures injusta sicariorum manus è medio tollit : sed plurimos sanè , justa , vel injusta bella extinguunt. Quid ergo , infantes Jesuitas accusas , divini , non humani sanguinis sitientes ? Reponere possem cum fœnore. Dicis , Jesuitas innocentibus insidias struere , eosque Diaboli consiliorum socios & fautores , ad vindictam incitare & impellere : quod reverà apud omnes probos qui Jesuitas norunt , falsum esse , constat , & per meram calumniam iis afflictum. Ceddò unum , qui vindictam non damnet. Cita locum , in quo aliquem ad eandem incitent , atque impellant. Sed quid de vobis dici non posset ? qui ho-

mines in errorem inducitis, doctrinam Catholicam impugnatis, Fidem ipsam impetitis, Ecclesiam affligitis, Rom. Pontificem ejusque Decreta irridetis, damnatas hæreses pertinaciter defenditis, novos Sacramentorum ritus, per tumultus & factiones, per fas & nefas introducere non cessatis? sed cur hæc frustrà recenseam, quæ jam publica sunt? quis enim nescit, Jansenistas hæreticos esse, qui Ecclesiæ bellum suis erroribus, Sanctæ Sedi libellis schismaticis à se editis, Patriæ suis tumultibus, Jesuitis denique ac bonis omnibus, suis calumniis & convitiis indixerunt?

Ad Duellum orationem convertis *, quod à multis Jesuitis, ut licitum permitti fingis, scilicet à Lessio, Layman, Hurtado, Filiutio. Dixi hæc à te fingi. Nam Lessius citatus num. 84. contrarium docet. Quid Layman sentiat, Apologista impost. II. & P. Annatus in Libello, qui *Bona fides Jansenistarum* inscribitur, abundè satis docuere. Sed cur Layman apud Caramuëlem & Caraffam, non apud illum ipsum inspicias? an illius libri non extant? sed cur citas sectionem tertiam? nempe hic tractatus non in sectiones, sed in partes distribuitur. Citas etiam num. 4. pro 3. & Navarram pro Navarro. Nihil porro hoc loco Layman habet, nisi quòd, in rarissimo casu, quo miles, aut vir equestris, officio, dignitate, Principis gratiâ excidere debeat, ob ignaviæ infamiam, nisi identidem provocanti se sistat; eum qui meræ defensionis gratiâ paruerit juxta doctrinam Navarri, damnare non audet. Non dicit, se approbare: addit tamen de suo, id permittendum, si quis ità ad pugnandum, alium laceffit, adjectis crebris convitiis & contumeliis, ut hæc gravi injuriâ & contumeliâ se liberare non possit, nisi ar-

* Pag. 389.

mis congregiatur, & eam repellat ferro. Quid enim hoc aliud est, nisi mera defensio? Quis neget, contumeliam gravem repelli posse? Idem omnes sentiunt, si armis congredi necesse sit, ad tuendam vitam, v. g. si quis alteri diceret stricto gladio: *Ego te modò conficiam, nisi congregiaris mecum.* Filiutius & Hurtado suprâ citati, in hoc dumtaxat sensu loquuntur, ut quis meræ defensionis gratiâ armis congregiatur, nec sit alius modus evadendi. Nec est, quod dicas, Jesuitas censere, duellum esse tantùm illicitum, propter Regias, vel Ecclesiasticas Leges: quod à veritate alienum est. Quis unquam Jesuita hoc dixit? cùm Leges humanæ accesserint ad majorem illorum pœnam, qui detestabilem illum duelli usum adhiberent. Duellum igitur per se malum est, sicut homicidium: sejunctum scilicet ab iis circumstantiis, quæ utrumque culpæ aliquando eximunt.

Hinc, quod subnectis de Lege Pœnali, ut vocant, corrui. Ut enim nemo negat, esse quasdam leges merè pœnales, * cum hoc à voluntate Legislatoris pendeat; pro quo præter auctores ab Escobario, quem citas, adductos, scilicet Navarr. Reginald. Villalob. Valent. Filiutium, tu vide sis Layman lib. 1. tract. 4. c. 15. qui citat in hanc rem Henricum, Angel. Castro, Salon. Philiar. Suar. Soto, Carbo, Sanchez, & alios: qui rectè explicant, undè mens Legislatoris haberi & conjici possit; v. g. ex materiâ, fine, objecto, inodo, aliisque circumstantiis. Nec ulla est hoc loco difficultas. Nec enim Jesuita ullus leges contrâ duellum latas merè pœnales esse diceret; cùm duellum per se malum sit; ac proindè non ideò malum, quia prohibitum; sed ideò prohibitum, quia malum. Nec quisquam etiam dicet, propter Regias Leges dumtaxat duellum repudiari sinè ignominiâ posse. Cùm enim

* Pag. 390.

malum internum & verum crimen fit; etiam præcis legibus, à crimine abstinere, vera ignominia non est. Igitur Jesuitæ armis congregari eo tantum casu permittunt, quo quis, meræ defensionis gratiâ, illatam vim, aut gravem contumeliam repellit. Quid in his reprehendas, nemo sapiens inveniet. Sed malâ meâ sorte factum est, ut tecum agerem, qui res istas non intelligis: ut vel ex eo constat, quod dicitis, probrosum non esse, scilicet coram hominibus, alapam accipere. Nemo negat, quin maximi meriti, & maximæ gloriæ sit coram Deo, patienter ferre, alteram maxillam præbere. Hoc fac, Willelme, Iesuitarum exemplo. Sed quis à Vobis hoc speret, ut contumelias per injustam vim illatas patienter feratis, qui sinceræ & à mera Charitate profectas, non correctiones, sed monitiones ferre non potuistis? quibus optimi Patres sæpè, frustra licèt, conati sunt ad meliorem frugem vos reducere; benignè hortati, ut ejuratis erroribus, pacem Ecclesiæ redderent. At surdis hæc hactenùs cecinerunt, & obstinatis in malo. Reverà, ut dicam, quod sentio, hæc obstinatio, tremenda est diabolicæ pravitatis & reprobi sensus nota. Denique sub finem irrides iterùm probabilitatis speculativæ & practicæ à Lessio sæpè usurpatam distinctionem. Rides inquam, quia rem illam non capis. Optimam enim & appositam distinctionem illam esse, in iis præsertim casibus, in quibus eam Lessius adhibet, ex iis quæ antè diximus, manifestum est. Quid ergo Lessio negotium faceffis, doctissimo, piissimo, & candidissimo Scriptori? importuna Cantharis rosam illam, florem illum illibatum invadis; non ut mel colligas, Apis sedula; sed ut mel ipsum, funestus araneus in venenum convertas. Tace igitur; æterno damnandus silentio; nisi ad errores tuos ejurandos, canendam-
que

que palinodiam, voce & calamo satis tempori uti malis.

In Epist. decimamquintam,

N O T A I.

De Calumnia.

IN hac scenâ, Willelme, egregiè præsertim ac strenuè te geris; gratum argumentum nactus, in eo reverà triumphas.* Quam quisque norit artem, in eâ se exerceat. Quidni, amabò, hujus artis, calumnias instruendi, contumelias intorquendi, ingerendi convitia, omnium sanè, qui præteritis retrò sæculis scripsere, longè peritissimus sis? tot hucusque calumnias & contumelias, tantumque virus acerbitatis, ore infrunito evomuisti, ut supremum hujus artis magisterium adeptus, calumniatorum facilè Princeps & Coryphæus censearis. Ne tamen hîc operam meam desideres; ad susceptum à me castigationis pensum redeo. Primò causaris, nihil ab Apologistâ responsum ad ea, quæ Montaltius primâ parte Epistolæ, contrâ doctrinam Jesuiticam, quæ calumniam à peccatorum numero eximit, luculenter exposuit. At ni fallor, primus Apologista, meo judicio, satis efficaciter, breviter licèt, reposuit, doctrinam illam non Jesuiticam, sed Dicastilli, communi Jesuitarum omnium, qui de hâc materiâ scripserunt, contrariam, suis auctoribus non carere; ac pro eâ citari Bannez, Vegam, Orellanam ab eodem Dicastillo. Paulò post dabo alios, ubi rem breviter exposuero. Disputant Morales Theologi, utrùm aliquis casus, rarus licèt, esse queat, in quo aliquis retorquere calumniam in calumniatorem sinè

* Pag. 408.